

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2024**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2024. Вип. 27. 478 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 28.06.2024 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., к.т.н., доцент, в.о. керівника ННІЗУП; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (31 травня 2024 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, неформальної освіти та її ролі в підготовці майбутніх фахівців, упровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної та економічної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 69600, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,
м. Запоріжжя, Запорізька обл.
e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2024

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2024

ЗМІСТ

Кюрчев С.В. <i>Виклики дистанційного навчання в переміщених університетах</i>	7
Агеєва І.В., Ортіна Г.В., Нехай В.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. <i>Вплив цифровізації на трансформацію неформальної освіти в економічній сфері</i>	21
Арестенко Т.В., Кукіна Н.В., Шквиря Н.О. <i>Нові методи та технології навчання у ЗВО</i>	34
Аюбова Е.М., Ганчук М.М., Скиба В.П. <i>Використання веб-інструментів для дослідження біорізноманіття при викладанні екологічних дисциплін</i>	44
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Дистанційна освіта в умовах воєнного стану</i>	54
Вертегел В.Л. <i>Самостійна робота студентів в умовах дистанційного навчання»</i>	62
Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агеєва І.В. <i>Підходи до патріотичного виховання в освітньому процесі</i>	68
Герасько Т.В. <i>Формування світогляду фахівця-агронома за викладання навчальних дисциплін «Еколого-біологічне рослинництво» і «Органічне садівництво»</i>	74
Голуб Н.О. <i>Неформальна освіта: проблеми та перспективи</i>	80
Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В., Кюрчева Л.М. <i>Формування андрогенної компетентності державних службовців</i>	85
Дьоміна Н.А. <i>Сучасні особливості викладання вищої математики на інженерних спеціальностях</i>	91
Дяденчук А.Ф., Галько С.В. <i>Розвиток навичок моделювання та аналізу сонячних енергетичних систем за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення</i>	97
Єременко Д.В., Єременко Л.В. <i>Генеza та розвиток самонавчання у сучасній вищій освіті</i>	106
Єременко Л.В., Єременко Д.В. <i>Критерії педагогічної ефективності особистісно-орієнтованих технологій навчання</i>	113

Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М., Кравець О.В. <i>Застосування контекстного навчання при професійній підготовці магістрів</i>	123
Землянська А.В., Землянський А.М. <i>Актуальні технології трансляції гуманітарного знання</i>	129
Зімонова О.В. <i>Особливості роботи викладача щодо підвищення грамотності студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) у ЗВО</i>	140
Зімонова О.В., Шлєіна Л.І., Ісакова О.І. <i>Культура мовлення майбутнього фахівця в умовах місцевих говорів</i>	146
Зінов'єва О.Г. <i>Імітаційне моделювання в освітньому процесі підготовки IT-спеціалістів</i>	153
Ісакова О.І., Шлєіна Л.І., Зімонова О.В. <i>Сучасна освітня парадигма: філософський аспект</i>	159
Коваленко О.І. <i>Інститут кураторства як складова виховних технологій при формуванні особистості студента у закладах вищої освіти</i>	168
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Гулевський В.Б., Плахотник І.Г. <i>Підвищення якості знань при стимулюванні творчої активності здобувачів</i>	178
Колесніков М.О., Пащенко Ю.П. <i>Особливості вищої аграрної освіти в Нідерландах</i>	186
Колокольчикова І.В., Шокарев О.М. <i>Проблематика дистанційного навчання у світі та Україні</i>	199
Кравець О.В., Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М. <i>Застосування математичного апарату та інтерактивних технологій при прийнятті управлінських рішень</i>	206
Кравець О.О. <i>Використання цифрових інструментів при викладанні іноземних мов</i>	215
Кувачов В.П., Коноваленко А.С. <i>Підготовка практично орієнтованих творчих інженерів в умовах дистанційного навчання</i>	221
Кукіна Н.В., Кравець О.В., Горбова Н.А., Кюрчева Л.М., Єфіменко Л.М. <i>Цифрова трансформація: нові виклики та можливості для економічної освіти</i>	229

Кюрчева Л.М., Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В. Удосконалення майстерності викладача вищої школи в дистанційному режимі	235
Леонтьєва В.В., Кондрат'єва Н.О. Концептуальні засади та комплексна стратегія інформатизації вищої освіти: шлях до конкурентоспроможних фахівців у системі глобального інформаційного простору	241
Мірошніченко М.Ю., Чернова Г.В. Сучасні технології захисту інформації: аналіз ефективності та перспективи розвитку	255
Нестеров О.С., Абдуллаєв А.К., Кубрак С.І. Тестування загальної фізичної підготовленості футболістів 15-17 років	264
Нестеров О.С., Газаєв В.Н., Магула О.С. Впровадження фітнес- технологій у загально-фізичну підготовку у футболі підготовчого періоду річного циклу	271
Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агєєва І.В., Вороніна Ю.Є. Основні акценти методики викладання дисциплін зовнішньоекономічного напрямку	279
Ортіна Г.В., Нехай В.В., Агєєва І.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Формування методологічного підходу до відтворення інтелектуального капіталу	287
Пашенко Ю.П., Колесніков М.О. Використання інформаційно- комунікаційних технологій при викладанні хімії під час дистанційного навчання	294
Плотніченко С.Р., Агєєва І.В., Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В. Основи кейс-технології в освітньому процесі	307
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. Формування творчих здібностей здобувача-енергетика як суб'єкта виробничого процесу	313
Попова І.О., Постол Ю.О., Петров В.М. Компоненти професійно- педагогічної компетентності викладача ЗВО енергетичного спрямування	324
Постол Ю.О., Гулевський В.Б., Попова І.О. Про формування моделі навчання та підготовки фахівців з основ енергозбереження	332
Сахно Л.А. Штучний інтелект у закладах вищої освіти: проблеми та перспективи	340

Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Переваги використання хмарних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти</i>	350
Супрун О.М., Симоненко С.В. <i>Стратегії відповідального застосування штучного інтелекту у вищій освіті</i>	358
Шаров С.В., Коломоєць Г.А. <i>Використання ІКТ для забезпечення рухової активності</i>	367
Шарова Т.М. <i>Систематизація даних за результатами інтелектуальних змагань засобами аналітично-інформаційної системи</i>	375
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Зауваги до вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням та основи академічного письма» здобувачами освіти технічних спеціальностей</i>	383
Шарова Т.М., Ломейко О.П., Шаров С.В. <i>Штучний інтелект в освіті: свідомий вибір</i>	390
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Зімонова О.В. <i>Роль академічної доброчесності у сучасній вищій освіті</i>	409
Шокарев О.М., Кукіна Н.В., Колокольчикова І.В. <i>Інструментарій дисципліни «Маркетинг та логістика» у фаховій підготовці здобувачів ОПП «Агроінженерія»</i>	415
Яцух В.О., Зоря М.В. <i>Використання соціальних мереж при отриманні вищої освіти в Україні</i>	423
Havrilenko Y., Antonova H., Tetervak I. <i>Effective forms of university cooperation</i>	435
Havrilenko Y., Antonova H., Chaplinskyi A. <i>Concept of development of ukrainian higher education in the field of cooperation with foreign countries</i>	442
Havrilenko Y., Matsulevych O., Antonova H. <i>Internationalization of higher education in ukraine. Preconditions, current state, challenges</i>	450
Kryvonos I. <i>Formation of Key Competences in Foreign Language Classes by Means of Artificial Intelligence Technologies</i>	457
Palianychka N., Verkholtantseva V., Fuchadzhy N., Chervotkina O. <i>Implementation of active and interactive learning methods in teaching the discipline «Technological equipment in the industry»</i>	464
Zinovieva O., Lubko D. <i>Analysis and prospects for the implementation of STEM education in the educational process of a higher school</i>	470

Яцух О.В., к.с.-г.н., доцент,

Зоря М.В., к.т.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ПРИ ОТРИМАННІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

***Анотація.** Як показали результати опитувань щодо використання молоддю (18-29 років) соціальних мереж, проведених громадянською мережею «ОПОРА», у 2022 році в Україні 73,8% молоді повідомили, що вони користувачі Telegram. Крім того, 98% молоді повідомили, що вони мають смартфон або доступ до нього, а 60% молоді заявили, що майже постійно знаходяться в Інтернеті. Що ще важливіше, вони стають усе більш використовуваними під час збройної агресії російської федерації проти України. Але оскільки молодь приділяє багато часу соцмережам, є сенс використовувати ці засоби і в освіті.*

У статті представлено досвід авторів щодо використання Telegram як засобу підтримки освіти, а головну увагу приділено результатам опитування, яке вивчало думки та ставлення студентів до Telegram у порівнянні з Moodle як нове явище в університетській освіті.

***Ключові слова:** використання соціальних мереж в освіті, Telegram, вища освіта, думки студентів про Telegram як засіб підтримки освіти, порівняння використання Telegram і Moodle в освіті.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі отримання вищої освіти відбуваються кардинальні зміни в способах поширення та використання інформації, що зумовлюють еволюцію освітніх технологій, сприяють активному впровадженню дистанційного навчання як одного із основних напрямків реформування освітньої системи України. У наш час дистанційне навчання стало альтернативною формою отримання вищої освіти для більшості університетів. Адже події 24.02.2022 року через збройну агресію російської федерації проти України на більше 2-х років

унеможливили очне навчання в східних та південних регіонах, тому дистанційне навчання стало єдиною формою в системі освіти.

Система освіти достатньо гарно адаптувалась до війни. Covid-19 допоміг швидко перейти до онлайн навчання. Досвід війни 2014 року дозволив розв'язати проблему з переміщенням ЗВО та забезпеченням виплат викладачам і студентам. І тому після 24.02.2022 року ми знали як правильно організувати комунікацію зі студентами, які опинилися на різних територіях та в різних країнах [1].

Дистанційне навчання потребує забезпечення постійної комунікації та зворотного зв'язку усіх учасників навчального процесу. Викладачі мають пояснювати навчальний матеріал за допомогою цифрових технологій, контролювати виконання завдань, проводити іспити, тестування тощо. Тому сучасні викладачі в університетах повинні якнайшвидше оволодіти методикою дистанційного навчання, яка зараз розвивається швидкими темпами.

Більшість сучасних засобів навчання, заснованих на цифрових технологіях, використовуються в системі університетської освіти [2–4]. Однією з найбільш часто використовуваних систем є система управління навчанням (LMS), система управління курсами (CMS), віртуальне навчальне середовище (VLE) або просто платформа для навчання Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). В ТДАТУ імені Дмитра Моторного саме LMS Moodle використовують у викладацькій практиці, оскільки ця система має багато переваг і добре налаштована для навчання [5]. На кафедрі цивільної безпеки факультету АТЕ ми маємо багаторічний особистий досвід роботи з ним.

Moodle – це безкоштовна, відкрита (Open Source) система. Вона не лише безкоштовна сама, а й не потребує для своєї роботи жодного платного програмного забезпечення. Тобто кожний ЗВО може впровадити у себе не просто безкоштовну і найбільш досконалу, а ще й абсолютно ліцензійну систему, не витративши жодної копійки на придбання програмного забезпечення. При цьому він може вносити зміни у код у відповідності до своїх потреб. В Європі 2/3 закладів вищої освіти використовують саме Moodle. В Україні, де використання платних платформ дуже обмежене, Moodle практично не має конкурентів.

Але попри незаперечні переваги Moodle, нам не вистачало кращого зворотного зв'язку зі студентами та швидшого способу спілкування з ними.

Telegram – це середовище, яке дуже добре знайоме студентам. Самі студенти сприймають це середовище не як навчальне, а як звичайне, в якому вони рухаються абсолютно природно. Тому ми вирішили використовувати саме це середовище як допоміжний інструмент для освітніх цілей, щоб полегшити спілкування зі студентами. Іншими причинами такого рішення були наступні:

- Telegram є більш поширеним програмним середовищем для студентів, ніж LMS Moodle, менше напружує та більше мотивує для них;
- більшість студентів створили свої облікові записи у Telegram;
- оскільки більшість студентів користується сервісами Telegram, немає потреби організовувати вступний тренінг для студентів, як у LMS Moodle;
- спілкування користувачів мережі в режимі реального часу;
- ні сервер, ні будь-яке додаткове обслуговування не потрібні, як у випадку Moodle (нульові витрати на експлуатацію та підтримку системи).

Звичайно, ми розуміємо, що, на відміну від LMS Moodle, соціальна мережа Telegram не призначена для освітніх цілей, тому її не можна використовувати для комплексного електронного навчання. Наш намір полягав у тому, щоб використовувати його як допоміжний інструмент для змішаного навчання, оскільки, незважаючи на те, що він не призначений для цілей навчання, він має функції, які дозволяють йому ефективно підтримувати вищу освіту.

Багато студентів опинилися на тимчасово окупованих територіях чи в зоні бойових дій після 24 лютого 2022 року. Саме для таких категорій студентів актуальною є безпека спілкування в соціальних мережах. Саме таку безпеку гарантує соціальна мережа Telegram. За твердженням розробників, Telegram не надає нікому, окрім самих адміністраторів каналу, інформації про те, хто веде канал і хто підписаний на нього.

У Telegram можна створювати також групи (в одній групі у Telegram для одного предмету викладач завантажує всі необхідні наочні та навчальні матеріали для студентів у вигляді текстів, малюнків, відео, документів або посилань на інші веб-сторінки) з обмеженим доступом. Групи – це окремий вид чатів, у якому можливе спілкування одразу великої кількості учасників. Створювати групи можуть усі користувачі. Для кращого управління групою автор може призначати адміністраторів і визначати їх права. У

Telegram є голосові дзвінки і таємні чати де використовується кінцеве шифрування.

Також у Telegram можна створити свій канал. З концептуальної точки зору, канали дають читачам, з одного боку, можливість відчувати себе на одному рівні з автором (публікації каналів виглядають так само, як і обмін особистими повідомленнями), а з іншого – дозволяють користувачам використовувати контент у зручній системі координат у форматі окремого діалогу.

Цільовою аудиторією мережі Telegram є переважно студенти і молодь. Адже, використання мережі дозволяє викладачам здійснювати дистанційну підтримку навчальних курсів, а навчальним закладам створювати закриті корпоративні спільноти для конкретної цільової аудиторії. Існують також різні сторінки та групи, які заповнюють контентом наукового змісту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати аналізу джерел літератури з проблеми дослідження свідчать, що для впровадження нових моделей навчально-виховного процесу у ЗВО важливе значення мають різні інноваційні технології їх забезпечення, а також автоматизація процесу з використанням спеціального програмного забезпечення [6–9].

Дослідження проблеми дистанційного навчання відображено у працях багатьох вітчизняних науковців [10]. Окремі аспекти щодо змісту та організації дистанційного навчання досліджував І.Г. Власенко [11]. Основні вимоги до дистанційної освіти розкрито у працях І. Рибалко [12].

Вивченням питання впливу соціальних мереж на формування особистості займалися як зарубіжні (А. Войскунський, А. Голдберг, Д. Грінфілд, К. Янг), так і українські вчені (О. Анісімова, Ю. Данько, Є. Акімова, Ю. Бабаєва, А. Жичкина, В. Василенко та ін.) У своїх працях вони досліджували мотивацію користувачів Інтернету і соціальних мереж: їх вплив на розвиток та соціалізацію особистості, на особистість користувачів, симптоми, причини Інтернет-залежності, розробляли профілактичні заходи щодо її попередження [13].

У вересні 2017 році в КНУ імені Тараса Шевченка було проведено університетське дослідження UNiDOS-13, яке показало що користування соціальною мережею Telegram знаходиться у студентів на третьому місці (35%). Крім того, на питання: «Звідки Ви зараз отримуєте інформацію про навчання на факультеті?» 69,4% студентів відповіли, що отримують

інформацію з соціальних мереж, де є окремі групи певної спеціальності [14].

Державною службою якості освіти України з 25.09 до 04.10.2023 року було проведено онлайн-опитування здобувачів освіти та викладачів закладів фахової передвищої і вищої освіти з питань організації освітнього процесу та якості навчання в умовах воєнного стану. Відмічається, що отримані дані вказують на належний рівень порозуміння та взаємодії між учасниками освітнього процесу:

- 55% студентів зазначили, що вони відчують підтримку педагогів;
- 68% НПП вважають, що приділяють достатньо уваги студентам.

Разом з тим, 80% студентів помічають та цінують прояви уваги й підтримки з боку викладачів.

У питаннях безпеки обидві категорії респондентів позитивно оцінюють зусилля закладу освіти (86% студентів і 92% викладачів), що свідчить про довіру до ініціатив, спрямованих на гарантування безпеки навчання в умовах війни [15].

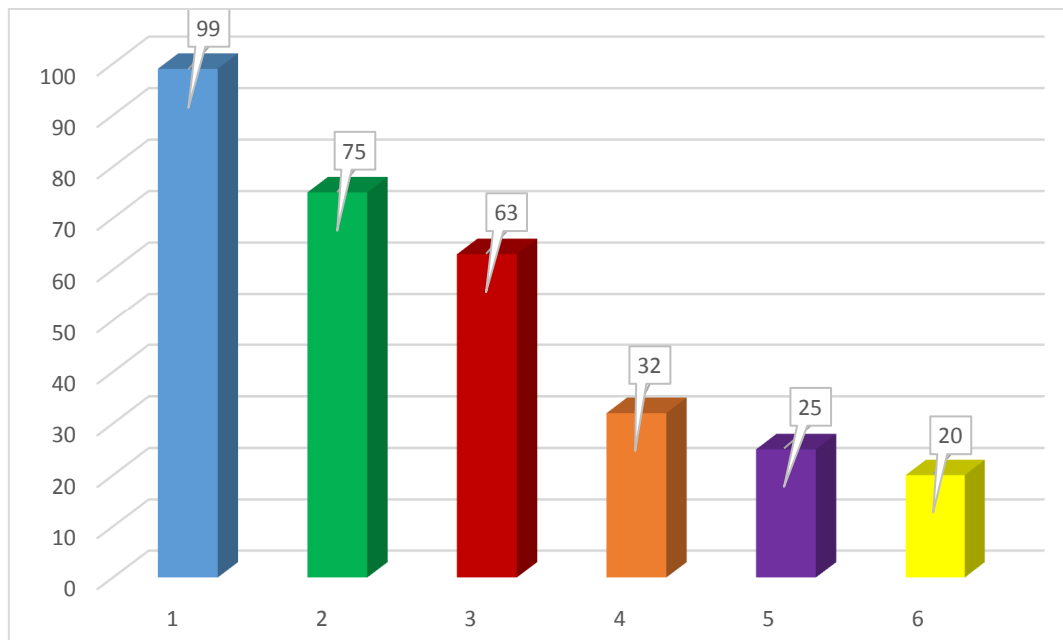
Що стосується викладачів та їхніх думок про соціальні мережі, то, з одного боку, вони усвідомлюють корисність щодо обміну інформацією чи проведення практичних занять [16]. Але з іншого боку вони назвали соціальні мережі причиною низької уваги студентів під час занять в університеті [17]. Але оскільки молодь приділяє багато часу соціальним мережам, немає сенсу не використовувати ці засоби в навчанні.

Формулювання цілей статті. Враховуючи роль соціальних мереж в житті сучасної молоді людини, цікавим було дізнатися, наскільки поширеною серед студентів є практика їх використання для отримання інформації про дисципліни, які вони вивчають. Проведені дослідження показують нові засоби цифрової підтримки вищої освіти в Україні в порівнянні з різними інтернет-платформами для організації освітньої діяльності студентів.

Виклад основного матеріалу досліджень. Через обмежений обсяг далі ми не розглядаємо всі питання анкети, а наводимо лише основні висновки, які найбільше стосуються цих двох питань дослідження.

На рисунку 1 у графічній формі показано результати відповідей на запитання, з якою метою респонденти використовують Telegram. Як видно з результатів, домінантною відповіддю є спілкування (99%). Наступні дві найпоширеніші цілі є суттєвими менше (75% і 63% відповідно): отримувати

новини і освіти. Тобто більше половини студентів користується цією соцмережею в освітніх цілях. Цей висновок підтвердив наше припущення, що Telegram має бути відповідною підтримкою для покращення педагогічної комунікації між викладачем і студентом, а також між самими студентами.

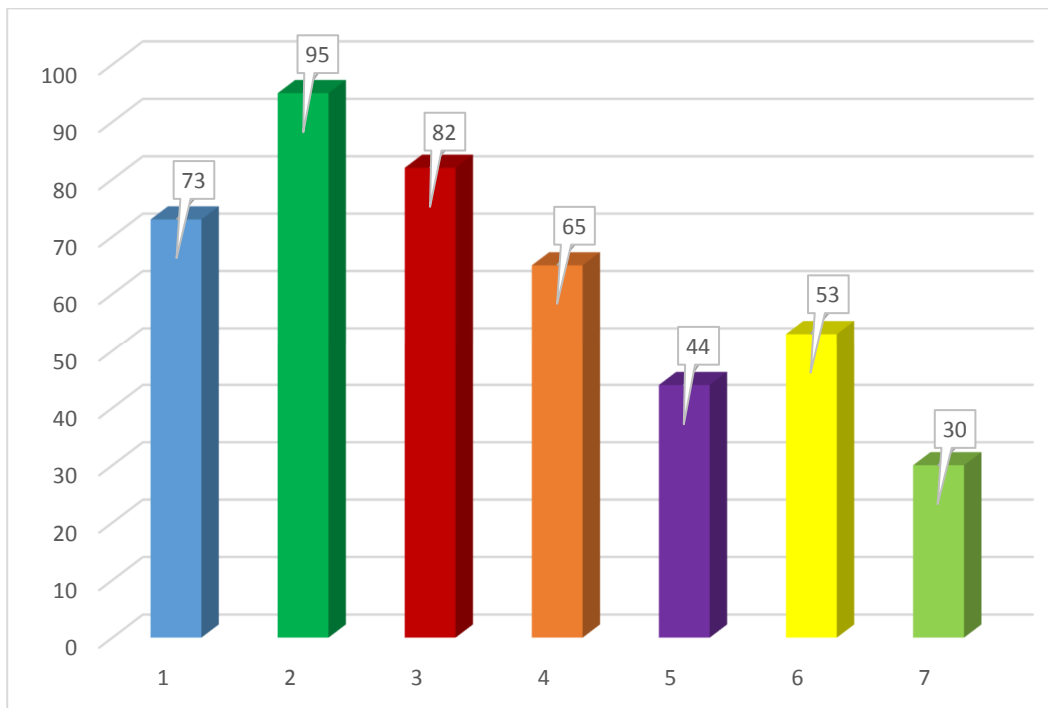

1 – Комунікація; 2 – Новини; 3 – Освіта; 4 – Розваги в мережі;
5 – Спільні інтереси з друзями; 6 – Вся інформація в одному місці.

Рисунок 1. Результати опитування з якою метою студенти використовують Telegram загалом

Опитані респонденти відмічали також інші цілі: розваги в мережі (32%), спільні інтереси з друзями (25%), наявність всієї необхідної інформації в одному місці (20%).

Тих респондентів, які зазначили, що користуються Telegram також з освітніх міркувань, просили вказати конкретні цілі. Результати представлені на рисунку 2.

1 – Спілкування з викладачем; 2 – Спілкування з однокласниками;
 3 – Здача домашнього завдання; 4 – Завантаження актуальної інформації до предмету, що викладається; 5 – Вивантаження актуальної інформації з предмету, що викладається, завантаженої викладачем; 6 – Створення матеріалів до іспитів;
 7 – Створення матеріалів до державних іспитів.

Рисунок 2. Навчальні цілі, з якими студенти використовують Telegram (у відсотках тих, хто використовує його для навчання)

Як показано на рисунку 2, ситуація відображає ту, що представлена на рисунку 1. Знову ж таки, у цьому випадку домінуючою причиною для 95% респондентів є спілкування, тобто взаємне спілкування студентів. Спілкування з викладачем є третьою за частотою причиною використання Telegram (73%). Друга мета – здача домашнього завдання (82%). Цікаво, що і в цьому випадку «освітніх цілей» використання Telegram існує аналогічний розрив між першою метою та двома наступними (99% – 75% – 63% проти 95% – 82% – 73%). Для респондентів було дуже поширеним (65%) використання Telegram для завантаження інформації, що стосується предмету, що викладається. Вони вважали великою перевагою те, що вони мали всю необхідну інформацію з теми в одному місці – у створеній групі Telegram. Якщо предмет закінчувався іспитом, студенти збирали там основні матеріали для іспиту (про це повідомили 53% респондентів). Загалом, на рис. 2 чітко видно, що студенти роблять наголос як на

взаємному спілкуванні, так і на спілкуванні з викладачем, а також на зборі важливої інформації, необхідної для складання іспитів або для диференційного заліку.

Під час особистого опитування, проведеного під час адміністрування анкети, студенти дуже часто висловлювалися, що їм подобається такий вид викладацької підтримки, і багатьом з них він сподобався настільки, що вони створили власні групи у Telegram для деяких інших предметів.

Наведені вище результати підтверджують позитивне сприйняття студентами Telegram як підтримки навчання. Цей висновок відповідає на наше перше запитання дослідження.

Друге наше дослідницьке питання полягало в тому, як студенти сприймають Telegram як інструмент підтримки освіти в порівнянні з підтримкою освіти, яка здійснюється через LMS Moodle.

Не всі респонденти, які брали участь у нашому опитуванні щодо підходів студентів до створеної нами системи підтримки навчання на платформі Telegram, мали попередній досвід підтримки навчання на основі використання LMS Moodle. Тому респондентів опитування запитували, чи мали вони такий попередній досвід чи ні, і лише тих, хто мав, просили порівняти деякі вибрані аспекти роботи з цими двома системами, тобто системою підтримки освіти на основі Telegram та освітою система підтримки на базі LMS Moodle. Із загальної кількості 70 респондентів 12 не мали жодного досвіду роботи з Moodle, тоді як лише 58 мали такий досвід.

Цих 58 респондентів попросили висловити свою згоду чи незгоду з такими твердженнями:

А – Moodle легше використовувати, ніж Telegram;

Б – Telegram більш прозорий, ніж Moodle;

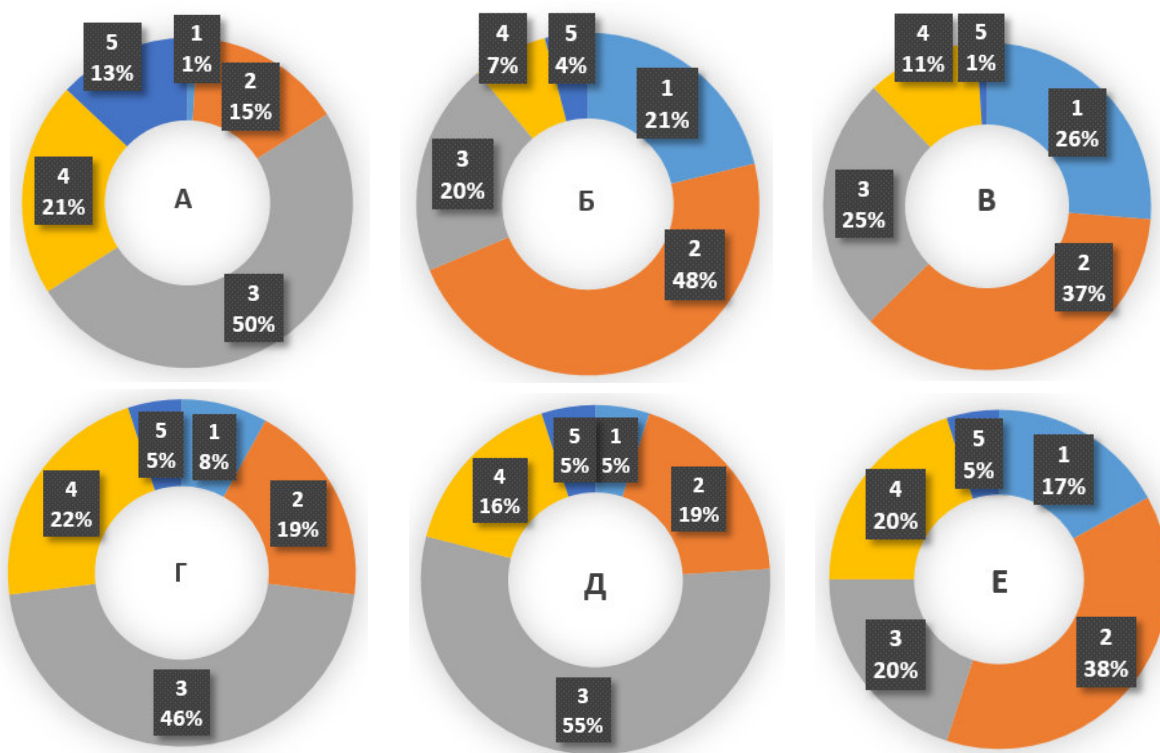
В – з Telegram навчитися працювати швидше, ніж з Moodle;

Г – існує більше способів використання Moodle, ніж Telegram;

Д – для підтримки освіти краще Telegram;

Е – у більшості предметів, які викладаються, Telegram як освітня підтримка була достатньою.

Для вираження рівня їх згоди чи незгоди використовувалася наступна шкала: я цілком погоджуюся; я згоден; ні погоджуюсь, ні не погоджуюсь; я не погоджуюсь; категорично не згоден. Результати представлені на рис. 3.

1 – Я цілком погоджуюся; 2 – Я згоден; 3 – Ні погоджуюсь, ні не погоджуюсь;

4 – Я не погоджуюсь; 5 – Категорично не згоден.

Рисунок 3. Порівняння окремих аспектів використання Moodle і Telegram в освіті

Як показано на рисунку 3, існує значна група респондентів, для яких немає значення, чи працюють вони з системою на основі Telegram чи Moodle (кожна оцінка твердження ні погоджуюсь, ні не погоджуюсь). Але окрім цієї групи та її нейтральних заяв, решта загальних показників згоди (загальна сума я повністю згоден + я згоден) або незгоди (загальна сума я повністю не згоден + я не згоден) на користь Telegram.

Висновки. Соціальні мережі стали одним із найважливіших засобів спілкування. Однак багато викладачів залишаються невпевненими щодо того, як суттєво інтегрувати цю технологію в освіту або як оцінити її вплив. Telegram є інструментом, який можна використовувати як доповнення до формальних освітніх установок. Причиною його використання є те, що він знайомий майже всім, а також тому, що він безкоштовний й вимагає мінімального навчання.

Таким чином, результати, представлені у зв'язку з другим питанням дослідження, говорять на користь нашого вибору Telegram як платформи для системи підтримки освіти.

Забезпечення якісного дистанційного навчання у важких умовах війни, всебічний розвиток студентів, а також їх психологічне й фізичне здоров'я стали пріоритетним завданням ТДАТУ імені Дмитра Моторного з початку введення воєнного стану в Україні.

Література

1. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проектна діяльність: науково-методичний збірник / за заг. ред. С.М. Шкарлета. Київ-Чернівці: «Букрек», 2022. 140 с.

2. Яцух О.В. Застосування сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі ТДАТУ імені Дмитра Моторного. *Сучасні комп'ютерні системи та мережі в управлінні*: матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчених за тематикою / під ред. А.А. Григорової. Херсон : Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2022. С. 174–177.

3. Yatsukh O., Zoria M. Electronic journal as a tool for monitoring students' success in the process of receiving higher education. *European Humanities Studies: State and Society*. 2022. №3. P. 114–124.

4. Яцух О.В., Гранкіна О.В., Євтушенко Г.О. Internet-технології як складова інформаційного забезпечення при підготовці бакалаврів з цивільної безпеки європейського рівня. *Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму (21-22 червня 2019 р.) / за заг. ред. д.т.н., професора Надикто В.Т. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. Ч. 2. С. 116–119.

5. Бурич К.О., Яцух О.В. Інноваційна освітня модель підготовки сучасного фахівця з цивільної безпеки відповідно до вимог ринку праці. *Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців. Організація системи взаємодії «вища освіта – ринок праці»: XV Всеукр. наук.-метод. конф. (Харків, 28.09.2018 р.)* / редкол. : О.І. Черевко [та ін.]. Х. : ХДТУХТ, 2018. С. 238–239.

6. Застосування новітніх засобів навчання та проблеми їх впровадження під час професійної підготовки магістрів з цивільної безпеки / О.В. Яцух та ін. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2018. № 6: Спеціальний

тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Кн. 2. Том III (81). С. 382–392.

7. Яцух О.В. Застосування інформаційних технологій у формуванні професійної компетентності магістрів з цивільної безпеки. *Сучасні комп'ютерні системи та мережі в управлінні: мате.* V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчених за тематикою. Херсон: Видавництво ФОП Вишемирський В. С., 2022. С. 397–399.

8. Яцух О.В., Бурич К.О. Роль інформаційних технологій в системі професійної підготовки магістрів з цивільної безпеки. *«Молодь і сучасність: економічні, інформаційні, правові та культурні аспекти»: Сучасний підхід до викладання дисциплін: тези доп.* Міжнар. наук.-метод. конференції (Вінниця, 14.03.2018 р.) / редкол. : Л.А. Прищук [та ін.]. Вінниця: ВКІ, 2018. Ч. II. С. 82–85.

9. Neetu Dabas. Role of Computer and Information Technology in Education System. *International Journal of Engineering and Techniques*. 2018. Vol. 4(1). P. 66–75.

10. Яцух О.В., Зоря М.В., Мохнатко І.М. Сучасні напрями реалізації дистанційного навчання для здобувачів вищої освіти. *Молодь у світі сучасних технологій за тематикою: Використання інформаційних та комунікаційних технологій в сучасному цифровому суспільстві: м тези доп.* IX Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (4-5 червня 2020 року, м. Херсон) / за заг. ред. Г.О. Райко. Херсон: Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2020. С. 249–252.

11. Власенко І.Г. Впровадження дистанційного навчання – вимога сучасності. *Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару* (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б. Ліщинська. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 102 с.

12. Рибалко А.П. Використання дистанційної форми навчання в процесі математичної підготовки студентів-економістів. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. 2014. Вип. 5 (77). С. 106–111.

13. Анісімова О.М., Василенко В.Ю. Особливості використання технологій соціальних мереж в процесі формування іміджу закладу вищої освіти в Україні. *Збірники наукових праць професорсько-викладацького складу ДонНУ імені Василя Стуса*. 2019. С. 125–127.

14. Університетське дослідження UNiDOS-13*: опитування першокурсників. URL: http://unidos.univ.kiev.ua/sites/default/files/files/reliz_13_1k.pdf.

15. 80% студентів помічають і цінують підтримку викладачів: результати опитування у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://sqe.gov.ua/80-studentiv-pomichayut-i-cinuyut-pidtri/>.

16. Tandale M.G., Raman R. Social Media in Teaching and Learning – A Study. *International Journal of Education & Applied Sciences, Research*. 2016. №3(6). P. 31–42.

17. Hodál P. Sociálne siete ako podporný prostriedok vzdelávania technických predmetov (Diploma thesis, Constantine the Philosopher University in Nitra). Nitra: PF UKF, 2016.

Yatsukh O., Zoria M. Use of social networks when receiving higher education in Ukraine

Summary. *According to the results of surveys on the use of social networks by young people (18-29 years old) conducted by the civil network "OPORA", in 2022 in Ukraine, 73.8% of young people reported that they are users of Telegram. In addition, smartphone ownership has become a ubiquitous element of young people's lives. Up to 98% of youth reported having or access to a smartphone, and 60% of youth reported being online almost all the time. More importantly, they are increasingly used during the armed aggression of the russian federation against Ukraine. But since young people spend a lot of time on social networks, it makes no sense not to use these tools in education as well.*

The article presents the authors' experience of using Telegram as a means of supporting education, and the main attention is paid to the results of a survey that studied the opinions and attitudes of students towards Telegram in comparison with Moodle, as a new phenomenon in university education.

Key words: *the use of social networks in education, Telegram, higher education, students' opinions about Telegram as a means of supporting education, a comparison of the use of Telegram and Moodle in education.*

Для нотаток

